

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN ONDERZOEK NAAR DE KWALITEITSVERBETERING

obs 'De Horizon'

Plaats : Harmelen
BRIN nummer : 18IX|C1
Onderzoeksnummer : 270643
Datum onderzoek : 18 maart en 17 april 2014
Datum vaststelling : 9 juli 2014

INHOUDSOPGAVE

	VASTSTELLING RAPPORT	5
1	INLEIDING	6
2	BEVINDINGEN	9
3	TOEZICHTARRANGEMENT	15

VASTSTELLING RAPPORT

Dit rapport bevat de resultaten van een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering dat de inspectie uitvoerde op 18 maart en 17 april 2014.

Het rapport is vastgesteld door dr. A. Jonk, hoofdinspecteur primair onderwijs en expertisecentra, te Utrecht op 9 juli 2014.

1 INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 18 maart en 17 april 2014 een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd op obs 'De Horizon'. Daarbij is gekeken naar de kwaliteit van het onderwijs en naar naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

Tijdens het kwaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd op 7 juni 2012 stelde de inspectie tekortkomingen vast in de opbrengsten en het onderwijsleerproces op obs 'De Horizon'. Deze zijn beschreven in het inspectierapport dat is vastgesteld op 14 november 2012. De kwaliteit van het onderwijs is toen als zeer zwak beoordeeld en de inspectie heeft haar toezicht geïntensiveerd. Om na te gaan of de eerder vastgestelde tekortkomingen zijn opgeheven en de kwaliteit van het onderwijs weer voldoende is, heeft de inspectie nu een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd. Tijdens het bezoek op 18 maart bleek de enorme vooruitgang die de school had geboekt. Het team was bezig om het verbeterplan van groep 7 op te stellen. Om de kwaliteit hiervan te beoordelen is een tweede onderzoeksdag ingepland.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Toezichthistorie

De inspectie heeft na het onderzoek van juni 2012 een toezichtplan opgesteld en met het bestuur besproken. In dit toezichtplan is aangegeven dat de kwaliteit van het onderwijs in juni 2013 weer op orde moest zijn. In maart 2013 heeft een tussentijds kwaliteitsonderzoek plaatsgevonden. Tijdens dit tussentijds onderzoek bleek dat de school ontwikkelingen in gang had gezet om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Op onderdelen van het didactisch handelen waren nog verbeteringen nodig en ook de eindresultaten van het schooljaar 2012/2013 bleken nog niet op het gewenste niveau. Hierdoor bleef de school zeer zwak en is het geïntensiveerd toezicht ten opzichte van het kwaliteitsonderzoek met een jaar verlengd.

Omdat er wel goede ontwikkelingen gaande waren is, in overleg met het bestuur, besloten het afsluitende onderzoek in juni 2013 om te zetten in een tweede tussentijds onderzoek. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat vooral in het didactisch handelen grote sprongen zijn gemaakt en de basis voor het handelingsgericht werken en de zorg en begeleiding gelegd is. Omdat de

eindopbrengsten nog achterblijven en enkele processen in de uitvoering nog verankerd moeten worden was er nog wel sprake van een zwakke onderwijskwaliteit.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids en het schoolplan.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijke verplichte onderdelen in de schoolgids en het schoolplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Onderzoek en analyse van jaardocumenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Analyse van documenten die betrekking hebben op zelfevaluatie-activiteiten van de school en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd, te weten het Jaarplan 2013/2014, de tussentijdse evaluatie van dit jaarplan, de zorgplannen en de trendanalyse van de opbrengsten.
- Schoolbezoek, waarbij in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen 3, 4, 5/6 en 7/8.
- Gesprekken met de directie en de intern begeleider over de kwaliteit van de indicatoren.
- Een gesprek met leraren.
- Een eindgesprek met de directie en een vertegenwoordiging van het bestuur, na afloop van het schoolbezoek.

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie indicatoren van de volgende aspecten: Opbrengsten, onderwijsleerproces, zorg & begeleiding en kwaliteitszorg.

Toezietskader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezietskader po/vo 2012 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Dit wordt gevolgd door een

beschouwing waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2 BEVINDINGEN

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

Daarnaast heeft de inspectie enkele controles uitgevoerd op bepaalde standaard gecontroleerde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.2*	De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.5	De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.			•		

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			•	

Tijd		1	2	3	4
3.1	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			•	

Schoolklimaat		1	2	3	4
4.7	Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.			•	

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•	
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			•	
5.9	De leraren passen verschillende werkvormen toe.			•	

Afstemming		1	2	3	4
6.1	De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.4	De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.		•		

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.		•		
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.			•	
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.		•		

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingpopulatie.			•	
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.		•		
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			•	
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			•	
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	
NT1B	In de schoolgids is informatie opgenomen over standaard gecontroleerde onderdelen (art. 13 WPO).		•
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	
NT4A	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	•	
NT4B	Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).	•	

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

Team en directie van obs de Horizon hebben in de afgelopen jaren veel tijd en energie gestoken in de verbetering van de onderwijskwaliteit. En met trots hebben zij zichzelf en de verbeteringen tijdens het onderzoek gepresenteerd. Zowel de opbrengsten als het onderwijsleerproces zijn nu van voldoende kwaliteit en ook de structuur van de zorg en begeleiding staat. De school kan

zich nu verder ontwikkelen in het opstellen van inhoudelijke (didactische) evaluaties en analyses waarbij antwoord komt op de vraag hoe het komt (de waarom-vraag) dat kinderen, groepen en/of de school zich ontwikkelen zoals geconstateerd of gesignaleerd is.

Hieronder volgt een toelichting op het oordeel.

Toelichting

Opbrengsten

Zowel de eind- als de tussentijdse opbrengsten zijn voldoende. Na jaren van te lage resultaten scoort de huidige groep 8 boven de ondergrens die de inspectie gebruikt. Bij de tussentijdse opbrengsten is gekeken naar zeven meetmomenten omdat in één groep minder dan 10 leerlingen zitten. De resultaten van technisch lezen in de groepen 3 en 4 zijn voldoende net als de resultaten van de groepen 4, 5 en 6 voor rekenen. Het resultaat voor begrijpend lezen laat een iets genuanceerder beeld zien. Deze zijn voor groep 6 voldoende, maar voor groep 5 te laag.

Vooruitblikkend op de eindresultaten van 2015 constateert de inspectie dat ook de resultaten in groep 7 voor begrijpend lezen te laag zijn. In een handelings- en opbrengstgericht plan van aanpak heeft de school uitgewerkt welke doelen zij nastreeft voor deze groep in groep 8 en hoe zij daar op stuurt na tussentijdse evaluatiemomenten.

Dit schooljaar is voor het eerst gestructureerd gekeken naar de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen met een instrument. Deze resultaten zagen er in groep 8 voldoende uit.

Onderwijsleerproces

Het aanbod, het pedagogisch en didactisch handelen is van voldoende niveau. Op alle gebieden is geïnvesteerd door de aanschaf van nieuwe methoden, het volgen van cursussen en scholingen en door gerichte coaching. De leraren slagen er nu in om met voldoende klassenmanagement een taakgerichte werksfeer te creëren, mede waardoor nu ruimte is gekomen voor het werken in gedifferentieerde groepen. Sommige leerlingen mogen sneller aan het werk dan anderen en maken ander werk. Hierdoor probeert de school tegemoet te komen aan de verschillende onderwijs- en ondersteuningsbehoeften.

Zorg en begeleiding

De school brengt de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerlingen in kaart op basis van toetsgegevens, observaties en ervaringen in de groep. De herziene zorgstructuur en de procedures die het zorgteam voor de school heeft uitwerkt zijn hierbij leidend. De inspectie heeft waardering voor de manier waarop de basis voor goede ondersteuning is gelegd.

Vooraf bij de inhoudelijke kant van de zorg en begeleiding ziet de inspectie verbeterpunten voor het team. De analyse die de leraren maken van de resultaten en vorderingen van leerlingen zijn nu nog erg algemeen. De formats worden daarbij nog niet (door iedereen) ingevuld zoals beoogd. Hierdoor blijft de analyse beperkt tot algemene constatering of symptomen die mogelijk veroorzaakt worden door achterliggende problematiek. Dit geldt zowel voor de analyse op groepsniveau en van de methodegebonden toetsen (indicator 7.2) als voor de analyse bij leerlingen die onvoldoende van de gedifferentieerde groepsaankpak profiteren en daarom meer specifieke ondersteuning nodig hebben (indicator 8.2). Er is meer sprake van een beschrijving van bevindingen dan van een verklarende tekst die de problematiek onderbouwt of een hypothese formuleert over de oorzaak. Dit geldt zowel vóór de zorg als bij de evaluatie ervan.

Kwaliteitszorg

Middels jaarplannen, teamdoelen, (tussentijdse) evaluaties en het schoolplan werken directie en team de kwaliteitscyclus uit. De planmatigheid bij verbeteractiviteiten, het betrekken van derden bij de evaluatie van de onderwijskwaliteit en de verantwoording daarover is daarmee op orde. In het recente schoolplan is deze aanpak uitgewerkt.

De school is daarnaast gestart met het evalueren van haar opbrengsten. Team en directie doen dat op basis van genormeerde toetsen en de resultaten worden besproken met de teamleden op groeps- en op schoolniveau. De trendanalyse richt zich op dit moment vooral op het percentage (te) laag scorende leerlingen, waardoor het zicht op de ontwikkeling van (sub)groepen ontbreekt. Daarnaast is geen of beperkt zicht op de ontwikkelingen van (groepen) leerlingen die beter dan gemiddeld presteren waardoor een belangrijke pijler in de onderwijskwaliteit onderbelicht blijft en waardoor een signaal ontbreekt op het moment dat dit niet goed gaat. De school heeft zichzelf een opbrengstdoel gesteld. In beginsel gaat de school uit van landelijk gemiddelden, maar als deze niet bereikt worden is niet duidelijk hoe en wanneer de school deze alsnog wil bereiken. Ook de ondergrenzen van de inspectie worden daarbij niet in ogenschouw genomen.

Op dit betoog is één belangrijke uitzondering te maken. De school heeft voor de huidige groep 7 een gedegen en uitgebreide analyse gemaakt van de leerlingen en hun vorderingen. De school heeft hier prioriteit aan gegeven aangezien de eindopbrengsten van deze groep onder druk staan. Op basis hiervan is zowel op groeps- als op leerlingniveau bepaald welke aanpak zij behoeven om aan het eind van groep 8 met de hoogst haalbare resultaten de school te verlaten. De school heeft hiermee laten zien dat zij de systematiek goed begrijpt, maar dat zij tijd nodig heeft om de aanpak schoolbreed in te voeren.

Naleving

Ten aanzien van de naleving van wettelijke voorschriften heeft de inspectie geconstateerd dat niet wordt voldaan aan onderstaand voorschrift:
NT1b In de schoolgids is informatie opgenomen over een of meer standaard gecontroleerde onderdelen (art. 13 WPO).

3 TOEZICHTARRANGEMENT

Kwaliteit

De Inspectie van het Onderwijs kent aan basisschool De Horizon het basisarrangement toe. De kwaliteit van het onderwijs is weer voldoende. Dit betekent dat de school niet langer onder intensief toezicht valt.

Hiermee wijkt zij beredeneerd af van de beslisregels. Volgens deze beslisregels zou ook indicator 9.2 van voldoende kwaliteit moeten zijn. Echter, gezien de goed uitgewerkte aanpak voor groep 7 heeft de inspectie er vertrouwen in dat de school de beoogde systematiek onder de knie heeft en door de hele school gaat implementeren.

Naleving

Er is een tekortkoming geconstateerd in de naleving van wettelijke voorschriften, die vanwege het programmatisch handhaven standaard zijn gecontroleerd.

Er dient in de schoolgids informatie te zijn opgenomen over de vrijwilligheid en over de hoogte van de ouderbijdrage. In de schoolgids ontbreekt informatie over de hoogte van de ouderbijdrage. De inspectie heeft de tekortkoming met het bestuur besproken en het bestuur is het eens met de vastgestelde tekortkoming. De inspectie heeft het bestuur opdracht gegeven dit in de volgende versie van de schoolgids op te nemen.